

2.
(2)
Zweiter prüfer

f

I. N. J.
ad

ACTUM

Valedictorio . Oratorium

De

ARTE MEDICA,

In Auditorio Scholæ Torgensis superiore,

Anno MDCCXVII, die XIX. Augusti,

Hora antemeridiana VIII.

finitis sacris,

Audiendum;

OO. Honoratissimos Auditores,

Patronos, Fautores & Amicos,

Qvam humillimè invitat:

PETRUS PAULUS FEKNÖ,

Lycei Torgensis Rector,

TORGÆ,

Typis JOHANN. ZACHAR. HEMPL

UTi omnes creaturæ, primo ad Gloriam Dei, (nam cœli, aliæque creaturæ, tam inanimatæ, quam animatæ & irrationales, enarrant Gloriam Dei, Pl. XIX. v. 1. 2. Scilicet objectivè; Angeli autem & homines effectivè, Pſal. CIV. v. 1. & ſeqq.) Deinde vero ad utilitatem hominis, ex nihilo formatæ ſunt, Gen. I. v. 26. Sic omnes artes, Diſciplinæ & Doctrinæ, primario in Honorem Dei excogitatæ. Coloſſ. III. v. 17. Secundario autem, in commodum hominis, tam quæ animam, quam quæ corpus conſervandum, vel ænimum delectandum; id quod experientia, annua & quotidiana, ſatis teſtatur. Præſertim paupertas, multas perdocuit artes, teſte Perſio. Ut artes varias, Diſciplinæ, & Doctrinæ alias jam taceamus, Theologia nobis primùm occurrat. Hæc jure meritoque: Sapientia, Intelligentia, & Doctrina Doctrinarum, nuncupanda; quicquid etiam Theologi Chriſtiani, contra hæc genera Theologiæ, adferre poſſint. Theologiam appellat, Sapientiam rerum Divinarum, Philipp. Henſ. Friedlibius, SS. Theol. D. vide ejus medullam Theologiæ, pag. 1. Abrahamus Calovius, Theol. D. & ejusdem quondam, in celeberrima Academia Wittenbergenſi, Profeſſor meritiffimus, definiit Theol. per habitum præcticum cognitionis, è Revelatione Divina hauſtæ. Vid. ejus Theol. poſit. pag. 1. Johanni Adamo Scherzero, D. Theol. & apud Lipſienſes, quondam ejusdem Profeſſori primario, placet: Theologiam nuncupare, Doctrinam de Deo, ac divinitus revelatis. Vid. ejusdem Brevi. Theol. p. 1. Ut aliorum celebrium Theologorum, definitiones taceamus. Nos autem, ſine ulla dubitatione, Reginam Doctrinarum, Theologiam nominabimus, nec abs re: illa enim ſola, ſolido & vero, nititur fundamento, nempe ſacra ſcripturæ; cum aliarum Doctrinarum fundamenta, petitionem principii poſtulent, Theologia ſola, docet hominem, ductu Sacræ Scripturæ, quomodo Deus ab homine colendus. Theologia deniq; ſola, juxta Sacram Scripturam, eſt in eo operoſa: ne nobilior pars eſſentialis hominis, in æternum pereat cum corpore: cum aliæ Doctrinæ,

na;

na, excepta Pnevmatica & Noologia, tantum mundana, & peritū-
ra spectent. Theologia non incongruè, immèdiate subiungimus
artem medicam; ut enim Theologia, juxta Honorati & cultum
Dei, Salutem animæ humanæ promovere studet; Sic ars medica,
tota in eo est: ut ex rebus circa quæ ea occupati; est, Gloria in
Deum redundet, & sequioris partis essentialis hominis, sanitas
conservetur, & amissa restitatur. Missas alias artes & Doctrinas
facientes, meditationi circa medicinam, aliquantulum immora-
bimur, quia nostri propositi est, ceu ex fronte hujus chartula pa-
tet. Ante omnia, occurrit nobis hic, artis medicæ Præstantia
contemplanda, quia Ars Medica, excepta Theologia, omnes alias
Doctrinas, & Artes superat. Aurelius Cornelius Celsus, qui de
medica Arte, libros octo, eloquentissimè & peritissimè scripsit,
hinc medicorum Cicero appellatus fuit, Præstantiam medicinæ
indicaturus, scribit: quod medicina, olim Sapientiæ, id est, Philo-
sophiæ pars fuerit, atque tractata etiam à Philosophis, ac in-
ter liberales artes habita. Rectissimè quidem, nam Me-
dicina, & hodierno tempore docetur à Philosophis. Quid
sunt Doctores Medicinæ? sunt Physici; Physici autem sunt Phi-
losophi, quia scrutantur omnium rerum naturam. Præstantia
deinde Medicinæ, transit in Medicum; si scilicetis, artis Medi-
cæ optimè peritus est: nam omne concretum, propter abstra-
ctum, vel æstimatur, vel rejicitur. Audiamus, quid Homerus,
de Præstantia Medicorum, dicat, is autem sic dicit: *ἰατρὸς γὰρ μά-
λοβ' ἀνθρώπων, ἰ. e. Vir Medicus, multis anteponendus aliis.*
Cum Homero, consentit, hac in parte, Hippocrates, cum dicit:
*ἰατρὸς γὰρ φιλόσοφος, ἰατρὸς, ἰ. e. Medicus enim Philosophus, Deo
æqualis.* Nec iniquè hæc ab Hippocrate dicuntur: sæpe enim
Medici, auxilio Dei, & medicamentis suis, homines semimor-
tuos, ad vitam revocarunt; quod ferme divinum opus est.
Hoc in negotio, ut alios taceam, Æsculapius se virum præsti-
tuit, Hippolytum ab equis discernptum, si Historicis & Poëtis fi-
des habenda, vitæ restituendo; hinc Æsculapii apud gentes,
abominanda *Democriti*: ut jam, tempus lucrificando, Serapidem,
& alios, hoc in casu, siccò prætereamus pede. Sic, an Apollo,
an Æsculapius, an Chiron, an Apis, an alius quispiam, Medicæ
artis sit inventor, in medio relinqvimus, & critico-eruditorum
Medicorum saniori scrutinio commendamus, pro nobis statu-
entes cum aliis: Adamum esse, instinctu divino, inventorem Me-
dicinæ; nam præsentè peccato, adierant morbi, & ceu prodromi
mortis, præsentibus autem morbis, opus erat medicina; quam De-
us, omnium laudabilium, & honestarum artium primarius Au-
tor, Adamo monstravit, Quoniam paulo ante, Æsculapii men-
tio facta est, operæ pretium esse ducimus, paucis attingere: quid
Paulonias in Achaicis, de eodem statuat. Scribit scilicet hic
quod

quod per Æsculapium, nihil aliud Autores, præsertim Poëta, quam aërem intellexerint, eidemq; Hygiam, i. e. bonam valetudinem, filiam adjunxerint, & quidem rectissime: nam omnino saluber aër, generat bonam valetudinem, pestilens vero, varios morbos, id quo. I experientia testatur. Quod si ita est, ut nos crediderimus: certe omnia, quæ de hoc Æsculapio traduntur, poëticam fabulam sapiunt; & sic is, inventor medicæ Artium, esse non potuit: fabula enim est non ens, non entis autem nullæ affectiones. Non miremur, quod ab Autoribus, mox huic, mox illi homini, inventio artis Medicæ tribuatur, cum quidam eo curiositatis processerint, ut scriberent & dicerent hominem multa, in arte medica, ab animalibus irrationalibus didicisse, maxime quarundam herbarum usum. Vid. Polyd. Virg. Libr. I. cap. XXI. Quicquid sit, de inventione artis Medicæ tandem, profecto Medicis hæc ars, multum negotii facessit. Proh Deum immortalem! quot & quanta sunt, tam in regno animali, quam in regno vegetabili & minerali, circa quæ Medicus occupatus esse debet. Proh Deum immortalem! quot & quales morbi sunt, quos curare debet; idcirco Medico diligentius, priusquam conetur ægro adhibere medicinam: non solum morbus ejus, cui mederi voluerit sed etiam consuetudo valentis, & natura corporis, cognoscenda est, ut Cic. tenit 2. Libr. de orat. Interim, etsi ægri non omnes convalescunt, non idcirco nulla medicina est, teste Cic. 2. Libr. de Nat. Deor. Sed desinitus de hac materia plura scribere, præsertim cum supplere possint, quæ nos omisimus, sequentes peroraturi Juvenes:

- I. Gotthard Henrich Bartsch / Pristabl. Misnic.
de Origine morborum.
- II. Christian Rodich / Annaburg. Sax.
de Remedio contra morbos.
- III. Lorenz Friedrich Froberg / Rönigrob / Misnic.
de Quibusdam Medicis celebribus.
- IV. Friedrich Gustav Herrmann / Torgent. Sax.
de Quibusdam herbis.
- V. Christian Gottfried Stengel / Torg. Misn.
de Laude Medicæ artis.
- VI. Johann Caspar Brendel / Wittemberg. Sax.
de Circumforaneis.
- VII. Christian Gottlob Thår / Liebenwerd. Sax.
de Lapidibus variis.

Ex quibus valedicer:
CHRISTIANUS GOTTFREDUS STENTZELIUS;
 ætatis spei Juvenis.

78 M 437

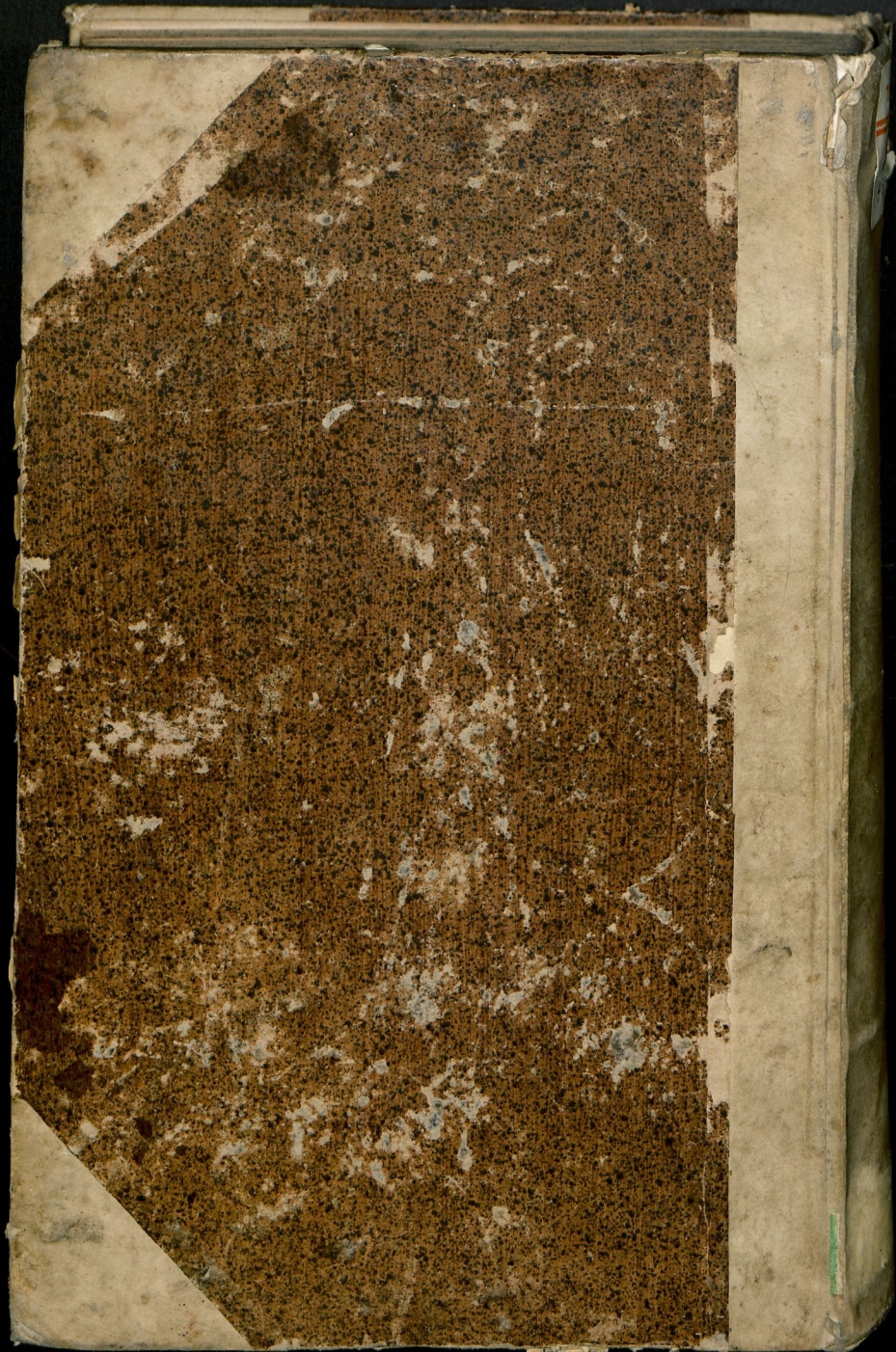
TA → 06

kein Rest.

nur 51. Stk veranlagt bisher

I

1077

I. N. J.
Ad

ACTUM
Valedictorio . Oratorium
De

MEDICA,

lae Torgensis superiore,

VII, die XIX. Augusti,

meridiana VIII.

nitis sacris,

audiendum;

tissimos Auditores,

utores & Amicos,

umillimè invitat:

AULUS FERNO,

orgensis Rector,

ORGÆ,

NN, ZACHAR, HEMPL.

